

Iagttagelser over Lille Dompaps (*Pyrrhula pyrrhula minor* Br.) Ynglebiologi.

Af FREDE TERKELSEN.

I Sommeren 1941 ynglede to Par Dompapper (*Pyrrhula pyrrhula minor* Br.) i umiddelbar Nærhed af Danebod Højskole paa Als. Det ene Par blev nøje iagttaget, og paa Grundlag af disse Iagttagelser skal der gives en Skildring af Dompappens daglige Liv i Yngletiden.

I det tidlige Foraar, Marts-April 1941, glædede vi os ofte over at se et Par Dompapper holde til i Prydbuskene lige uden for vore Vinduer. Med deres prægtige Farver lyste de op i det graa og visne Landskab efter den haarde Vinter. Dersom de bliver i Sommer, tænkte vi, er det et sikkert Tegn paa, at de yngler her paa Øen, selv om vi ikke kan finde deres Rede. Foreløbig blev de, og vi regnede med, at de muligvis vilde bygge i nogle temmelig høje Graner for Enden af Stuehuset. Men sidst i April begyndte Dompap-Hunnen at brække smaa, tynde og visne Kviste af en Snebærbusk (*Symphoricarpus racemosus*) og bære dem op i Hjørnet mellem Stuehuset og den lukkede Veranda. Vi vilde knap tro vore egne Øjne, men det saa virkelig ud til, at de skønne Fugle havde i Sinde at bygge Rede lige op ad vore Ruder.

Først i Maj syntes Hunnen at faa mere og mere travlt, mens Hannen bare saa til, tilsyneladende fuldstændig uinteresseret. Ikke med saa meget som en Pind ydede han sit Bidrag til den Antydning af en Rede, der efterhaanden voksede frem deroppe i Hjørnet bag Tagrenden.

Og pludselig syntes de at ville opgive det hele. En Dag omkring Midten af Maj forsvandt de begge sporløst. — Havde vi nysgerrige Mennesker været for nærgaaende? Var de blevet bange?

Et Par Uger efter kom Fuglene imidlertid igen. Og nu blev der taget fat for Alvor. Det vil sige, det var stadig kun Hunnen, der arbejdede. I en flyvende Fart gjorde hun Reden færdig; men Resultatet blev ogsaa derefter: en sjusket, tynd og løs Rede var det, omtrent som Havesangerens; men den var ypperligt anbragt paa de sejge Grene af en frodig Slyng-Pile-

urt (*Polygonum baldschuanicum*), der om Sommeren fyldte Hjørnet med sit Løv og snoede sig helt op paa Taget. Og selve Redepladsen kunde ikke have været bedre valgt — under Forudsætning af, at Mennesker var fredelige Væsener.

„Lejligheden“ vendte ud imod Sydøst. Tagrenden — i faa Centimeters Afstand — ydede udmærket Dækning mod Angreb udefra; en Rovfugl vilde have svært ved at komme til. Verandaens Tagskæg gav Tag over Hovedet; der var baade Ly og Læ. Til to Sider var der desuden fast Væg: Til den ene Side — mod Nord — Verandamuren; til den anden — mod Vest — Stuehusets Vindueskarm; Vinduet kunde ikke aabnes, uden at man ødelagde Reden. Og endelig vilde Reden, udefra set, blive fuldstændig skjult, naar Slynplanten sprang ud. Inde fra Stuen kunde vi derimod — i en ærbødig Afstand paa tre Skridt — følge alt, hvad der foregik i og omkring Reden fra Morgen til Aften. Da Bladene blev store, blev vi dog nødt til at klippe et Par af dem bort for at bevare Udsigten.

I Dagene omkring den 28. Maj lagde Hunnen Æg og begyndte at ruge. Vi turde ikke undersøge, hvor mange Æg der var. Ogsaa Rugningen besørgede Hunnen alene, men saa bestilte hun heller ikke andet. For nu endelig fik Hannen noget at gøre. Ja, han fik ligefrem travlt med at skaffe Føden til sin rugende Mage. Omtrent hvert 20. eller 25. Minut kom han hjem fra sin Jagt med Kroen fyldt, men han fløj ikke helt hen til Reden — maaske af Forsigtighedsgrunde. Han satte sig i Granerne ved Gavlen — en 25—30 Meter fra Reden — og kaldte paa Hunnen med en høj og køn, men lidt sløret og sørgmodig Fløjtetone.

Hunnen svarede straks igen, omtrent i samme Tone, maaske lidt kortere og svagere. Undertiden svarede hun to Gange, først inde i Reden og saa oppe paa Redekanten. Derefter fløj hun over til ham og blev fodret paa en Grangren.

Naar hun var mæt, fløj de begge hen og satte sig i en uægte Akacie ved Verandaen. Her fik hun som Regel endnu et Par Mundfulde, førend hun fløj over til Reden. Og hvis de ikke blev forstyrret af nysgerrige Mennesker, fulgte Hannen hende lige til Døren. Først naar hun igen laa trygt og godt paa Reden, fortsatte han sin Søgen efter Knopper og Frø.

Saa travlt havde han, at han aldrig fik Tid til at synge en Sang for sin Mage. Hun maa vel have foretrukket Mad for Musik. —

Rygtet om Dompap-Reden ved Danebod Højskole, saa vidt vides den første, der er iagttaget paa Als, bredte sig hurtigt, og flere alsiske Ornitologer aflagde Besøg for at se den. Den kendte Ornitolog, Lektor, Pastor C. E. ANDERSEN, Sønderborg, der opdagede de første Dompapunger i Danmark (paa Bornholm i 1924), gjorde en morsom Opdagelse. Mens han sad i Verandaen, klaskede pludselig en Dompap-Han med et Bums imod den store Rude — og tog lidt forvirret Plads paa en Akaciegren. Dette undrede Lektoren, da man skulde tro, at Dompapperne kendte deres „Terræn“ bedre end som saa. Men et Øjeblik efter løstes Gaaden: Den „rigtige“ Dompap-Han, altsaa vor egen, kom farende og jog den fremmede bort. Der maatte altsaa være to Par Dompapper i Skolens Nærhed. Senere hørte vi gentagne Gange den anden Dompaps Lokketone i et Buskads ved Laden, men kunde ikke finde Reden, der muligvis har været anbragt i Granerne en Snes Meter fra det Sted, hvor Hannen kaldte.

Saa snart Ungerne var udrugede, i Dagene omkring den 11. Juni, hjalp Han og Hun hinanden med at made dem. De fløj ud sammen og kom samtidig tilbage til Reden. Stod vi saa langt fremme ved Vinduet, at de kunde se os, hoppede de bag om Tagrenden ind til Reden. Holdt vi os derimod længere tilbage i Stuen, saa de ikke kunde se os, gik de lige paa, og vi kunde rigtigt nyde deres Familielykke og deres straalende Farver.

Ungerne sagde ikke noget, naar Forældrene kom med Maden, ikke saa meget som et Pip; de lod sig bare made. Denne fuldkomne Tavshed gør det naturligvis sværere at finde Dompappens Rede.

Den 19. Juni, altsaa da Ungerne var ca. 8 Dage gamle, havde vi Besøg af en anden Sønderborg-Ornitolog, Overlæge, Dr. med. JOHS. IPSEN, der malede et Par smaa Akvareller af Fuglene og Reden. Den Dag opdagede vi, hvordan Dompapperne bar sig ad med at holde Reden ren. Naar Ungen havde faaet sit Foder, vendte den simpelthen den anden Ende til og kvitterede for Modtagelsen med en stor, hvid Klat, som

Hannen eller Hunnen snuppede i Farten, bar bort i Næbbet og lod dumpe i passende Afstand fra Reden.

Samme Dag opdagede vi, at der laa en usædvanlig stor, hvid „Klat“ paa Redekanten. Det viste sig at være et Æg, der ikke var udruget. Det var nok Meningen, at det skulde have været kastet „udenbords“, men det var altsaa blevet hængende paa Redekanten. Det lykkedes mig at faa fat i det. Det er hvidt eller bleggrønt med brunlige Pletter og Streger omkring den butte Ende.

Der havde været fire Æg ialt, og der var altsaa kun tre Unger. Da disse var fjorten Dage gamle, den 25. Juni, vovede de sig ud paa Grenene omkring Reden. Her sad de adstadigt paa Rad og lod sig made, stadig uden at sige et Muk.

Dagen efter var vi saa ubetænksomme at sætte Radioen ud paa Verandaen og lade Døren staa aaben. Det blev den tavse Familie for meget. Hele Flokken forsvandt ad Skoven til for aldrig mere at vise sig. Yngler Dompapperne to Gange i Løbet af Sommeren, maa dette Par have fundet sig en ny Redeplads til det andet Kuld. — Sandsynligvis udruger andre Dompapper heller ikke to Kuld i den samme Rede.

Danske Svaners Størrelsesforhold, belyst gennem Knoglemaalene

med Bemærkninger om Svanerne og
den haarde Vinter 1940.

Af CARL STRØMBERG.

Mange af vore Vinterfugle led stærkt under den haarde Vinter i Maanederne Januar—April 1940, ikke mindst gjaldt det de Svømmefugle, der fra Naturens Side er henvist til at ernære sig paa Fladvandet langs Kysterne, som f. Eks. Svanerne, og det gik da ogsaa haardt ud over disse store Fugle.

Allerede i Februar, da jeg gik de første Ture ud over den vidtstrakte faste Is syd for Amager og ind mod Kalvebod Strand, fandtes Svaner i større eller mindre Flokke, saavel Knobsvaner (*Cygnus olor*) som Sangsvaner (*Cygnus cygnus*), liggende rundt om paa Isen, og det var da tydeligt, at Fuglene allerede paa